

ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
DROGELLENES STRATÉGIÁJA
2022 – 2026.

*„Egy szokás bilincsei túl gyengék, hogy érezhetőek legyenek,
amíg nem válnak olyan erőssé, hogy már széttéphetetlenek.”*

Samuel Johnson

Tartalomjegyzék

<u>Bevezetés</u>	3
<u>I. A Drogstratégia szükségessége</u>	1
<u>II.????</u>	2
<u>II.1. KÖZÖSSÉG, EGYÜTTMŰKÖDÉS</u>	2
<u>II.1.1. Hosszú távú célok:</u>	4
<u>II.1.2. Középtávú célok:</u>	4
<u>II.1.3. Rövid távú célok:</u>	5
<u>II.2. PREVENCIÓ</u>	5
<u>II.2.1. A család:</u>	6
<u>II.2.2. Iskola</u>	6
<u>II.2.3. Szabadidős tevékenység, iskolán kívüli prevenciós programok:</u>	9
<u>II.2.4. A rendőrség drogprevenciós programja:</u>	10
<u>II.2.5. Hosszú távú célok:</u>	10
<u>II.2.6. Középtávú célok:</u>	10
<u>II.2.7. Rövid távú célok:</u>	10
<u>II.2.8. Munkahely</u>	11
<u>II.2.9. Hosszú távú célok:</u>	11
<u>II.2.10. Középtávú célok:</u>	11
<u>II.2.11. Rövid távú célok:</u>	11
<u>II.2.12. A Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet:</u>	11
<u>II.2.13. Célok:</u>	12
<u>II.3. KÍNÁLATCSÖKKENTÉS:</u>	12
<u>II.3.1. Hosszú távú célok:</u>	13
<u>II.3.2. Középtávú célok:</u>	13
<u>II.3.3. Rövid távú célok:</u>	13
<u>II.4. KEZELÉS, TERÁPIA, REHABILITÁCIÓ</u>	14
<u>II.4.1. Szociális és egészségügyi ellátórendszer:</u>	14
<u>II.4.2. A zalaegerszegi kábítószer – használat jellemzői a drogambulancia adatai alapján:</u> ...	14
<u>II.4.2. A kezelés helyi intézményei:</u>	14
<u>II.4.3. Ellátási, kezelési formák:</u>	15
<u>II.4.4. A stratégia hatása a helyi drogellátásra:</u>	17
<u>II.4.5. Hosszú távú célok:</u>	17
<u>II.4.6. Középtávú célok:</u>	17
<u>II.4.8. Partnerek:</u>	18
<u>II.4.9. A partnerekkel kapcsolatban megfogalmazódott célok:</u>	18
<u>II.4.10. Szolgálatszervezés:</u>	18
<u>II.4.11. Tervezett intézkedés:</u>	19
<u>III. Kommunikáció</u>	19
<u>III.1. A zalaegerszegi médiapiac legfontosabb tömegkommunikációs szereplői:</u>	20
<u>III.1.1. Hosszú távú célok:</u>	20
<u>III.1.2. Középtávú célok:</u>	21
<u>III.1.3. Rövid távú célok:</u>	21
<u>IV. Jövőkép</u>	22

Bevezetés

A drog gyűjtőfogalmán tágabb értelemben nem csupán a kábítószereket, hanem az alkoholt, a dohánytermékeket, egyes nyugtatókat és egyéb, bódulatot, függőséget előidéző anyagokat/pl. energiaital/ is értjük.

A mámort keltő, bódító anyagok, az alkoholos italok fogyasztása nem modern korunk új jelensége. Talán egyidős az emberiséggel. Ha így közelítjük meg a kérdést, talán természetesnek, talán az emberi lét velejárójának is tekinthetnénk e szerek elterjedt használatát (miképpen az alkalmakhoz, étkezésekhez kötődő mértékletes alkoholfogyasztás felnőttek esetében el is fogadott). Az sem új tény, hogy a társadalmak már régóta próbálnak harcolni a mértéket nem tartó fogyasztás ellen.

Annak, hogy az utóbbi évtizedekben felerősödtek az aggodalmak, kettős oka van: egyrészt az orvostudomány fejlődésével olyan negatív, az egészséget károsító, a személyiséget torzító, az emberi kapcsolatokat bomlasztó hatásaik kerültek napvilágra, amelyekről elődeink nem tudhattak, másrészt, hogy zaklatott mindennapjaik elviselésére egyre többen használják e szereket először feszültségeik oldására, majd a függőség kialakulásával már nem tudnak nélkülük élni. A mértéktelen fogyasztás okozta megbetegedések és személyiség-torzulások pedig családok ezreit sodorják kétségbeesésbe és az anyagi lecsúszás mélységeibe. Köztudott, hogy a függőség és következményei nem csupán az érintett egyént, hanem a környezetében élőket is sújtják. Alkoholfogyasztásban a világstatisztika élmezőnyében állunk és erre nem lehetünk büszkéek.

Különösen veszélyeztetettek a gyermekek és a fiatalok. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a gyermekek egyre többen és egyre fiatalabb korban kezdik el használni a drogokat, gyakran a felnőtté szimbólumát látva bennük. Életkorukból, korlátozott belátási, előrelátási képességükből adódóan – többnyire nem mérik fel a szerek saját egészségükre és személyiségükre gyakorolt pusztító hatásait. Mint ahogy nem látják azt sem, hogy ez az életforma melegágya a társadalom által nem preferált beállítódásoknak, a bűnözésnek. A kiváltó okok között a családból menekülés, a magányosság, az örömkeresés igénye is szerepel. A gyermekkorúaknál elsősorban a dohányzás és alkoholos italok fogyasztása érhető tetten, de a kábítószer használata sem ismeretlen a korcsoportnál. Ez utóbbi tekintetében legveszélyeztetettebb a középiskolás korosztály, ahol országos adatok szerint évről évre emelkedő tendenciákkal, mára már legalább egyharmaduk kipróbált valamilyen drogot. Nem kis számban találhatók köztük jólszituált, tanult szülők gyermekei is.

A kábítószer fogyasztók többszörösen veszélyeztetettek, mert az étellel szembeni közömbösségük, az értékek elvesztése, tagadása üressé, labilissá, érdektelenné teszi a személyiséget. Állapotuk pedig egyaránt viheti őket az öngyilkosság, az agresszió, a kriminalitás vagy egyéb devianciák irányába. További kockázati tényező, hogy egy részük a felnőtt szenvedélybetegek táborát fogja később gyarapítani.

A hangsúly éppen ezért a hozzájutás jogi szabályozásának szigorítása mellett elsősorban a megelőző típusú felvilágosításon van.

A függőség kialakulásának veszélye miatt ugyanis sokkal eredményesebb, egyszerűbb és olcsóbb a rászokást megelőzni, mint a már rögzült szenvedélybetegséget gyógyítani. A függőség, a szerek nyújtotta mámor ugyanis örögi dolog. Aki hozzászokott már, az mindig abban a súlytalan, gondtalan, lebegő világban szeretne létezni, a hétköznapi feladatai, kihívásai pedig, nem ilyenek. A leszoktatás nehézsége és gyakori eredménytelensége, a visszaesések magyarázata éppen ebben rejlik: az egészsége helyreállítása és a környezete védelme érdekében megvonunk az egyéntől valamit és nem adhatunk cserébe újabb rózsaszínű

álmokat. Nagy - nagy akaratú, belátás, eltökéltség szükséges tehát a szenvedélybeteg részéről ahhoz, hogy - segítséggel - megtalálja helyét újra e gyakran bizony szürkébb, dolgos, felelősségvállalást elváró világban, abban a világban, ahonnan menekülni próbált, s főleg, hogy az első problémahelyzetben ne nyúljon ismét a szerhez.

A segítségnyújtás intézményei például a speciális pszichiátriai részlegek, a drogambulanciák, az „elterelés programjai”, egyéb, a szociális irányítás felügyelete alá tartozó bentlakásos intézmények, egyházak által fenntartott házak és szolgálatok, telefonos segélyvonalak, mentálhigiénés központok, a civil szféra részéről kialakított közösségek. Gyermek részére az illetékes minisztérium által működtetett speciális otthonok.

Szólnunk kell a mértéktelen fogyasztás és a túladagolás okozta tragédiákról, a halálesetekről és arról, hogy a bűncselekmények jelentős részét a felnőtt, és a fiatalkorú tettesek is az alkohol, a kábítószer eufórikus, felerősítő, gátlástalanná tévő, következményeket elhomályosító hatása alatt követik el.

Zalaegerszegen a kábítószerrel kapcsolatba hozható bűnelkövetések száma hullámzó tendenciát mutat. Nincs szignifikáns különbség a társadalmi státusz és a nemek között a használat területén, bár elmondható, hogy több a férfi érintett, továbbá, hogy a társadalmi periférián élő fogyasztók hátrányos körülményeik okán általában nehezebben jutnak segítséghez és ez gyógyulási, kitörési esélyeiket nagymértékben rontja. Súlyosbítja, és egyben kriminalizálja a helyzetet, amikor - egyéb forrásuk nem lévén - terjesztőként próbálják előteremteni a saját szükségletekre szánt kábítószer ellenértékét.

A kábítószer probléma csak széles társadalmi konszenzussal kezelhető a multidiszciplináris összefogás - jogi, orvosi, pszichiátriai, pedagógiai, rendőrségi, civil együttműködés - talaján. Az iskola sem tekintheti „csak” egészségügyi problémának vagy magánügynek a kábítószer fogyasztását.

Legfontosabb Nem kétséges, hogy mára a drogok illegális használata és az ezzel összefüggésben fellépő egyéni és társadalmi károk az ország komoly problémájává váltak. azonban a család szerepe: minták, odafigyelés és már kisgyermekkoról széleskörű prevenció programok szükségesek ahhoz, hogy ettől a keserves sorstól megóvhassuk gyermekeinket. A szülőknek ismerniük kell gyermekük szokásait, kapcsolatrendszerét, barátait, standard programjait. Az ezekben történő változások ugyanis többnyire figyelmeztető, intő jelek.

A drogprobléma kialakulása az esetek többségében megelőzhető a család részéről megfelelő napirend, közös programok szervezésével, odaforduló szülői attitűddel, következetességgel.

Folyamatosan emelkedik a kábítószerrel kipróbálók a drogfogyasztók, a drogfüggők, a droghasználattal összefüggésben fertőző betegségeket hordozók száma, de országosan nő a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények aránya, illetve a szervezett bűnözés aktivitása, továbbá jelen van a kábítószer-kereskedelemmel összefüggésbe hozható pénzmosás bűncselekményi kör is.

A kábítószer veszélyt jelentenek az egészségre, a közösségekre és a társadalom egészére is. Fenyegetik a használatot és hozzátartozóit egyaránt. A kábítószer-probléma sosem elszigetelt jelenség. Ok és következmény egyszerre. Összefügg egyéni és közösségi, lelki, szociális és anyagi problémákkal.

A kábítószer pusztítja az egyéni akaratot, a családok egységét, a közösségi kohéziót és a társadalmi biztonságot egyaránt. Ellene csak világos, eltökélt és megalapozott együttműködéssel lehet eredményt elérni.

Annak érdekében, hogy egy olyan szabad, magabiztos és produktív társadalom alakulhasson ki, amely képes kezelni a kábítószeres használatával és terjesztésével összefüggő egészségügyi, szociális és bűnügyi ártalmakat és veszélyeket, szükséges, hogy:

- a társadalom váljon érzékenyebbé a kábítószerkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában (közösség, együttműködés)
- esélyt kell teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy pozitív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására (megelőzés)
- segíteni kell a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat (kezelés, rehabilitáció)
- és csökkenteni kell a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálatcsökkentés)

(a területek meghatározása már a 2001-es Nemzeti Stratégiában is megtörtént)

I. A Drogellenes Stratégia szükségessége

Vízió: A droghelyzettel érintettekkel szolidáris, de a szerhasználatot ellenző, stratégiájában következetes helyi közösség kialakítása, melynek során olyan együttműködés jön létre, amely hatékonyan segíti a droghelyzet visszaszorítását, csökkenti az egyéni és közösségi terheket.

Misszió: A KEF operatív működésének fejlesztése, a formálisan működő szervezet átalakítása, megújítása, amely által kölcsönös információcserén alapuló koordináló szervezetté válik. A változást előidéző intézkedések célja, hogy a KEF az előtte álló újabb kihívásoknak és a megnövekedett feladatoknak képes legyen megfelelni.

A droghelyzet összetett kérdés:

A modern felfogás szerint nemcsak a közismert illegális kábítószer drogok, hanem minden testi-lelki folyamatra, hangulatra, gondolkodásra ható káros anyag, beleértve a nikotint, az alkoholt, koffeint és energitalokat is. Természetesen az „igazi” drogok a kábítószer, melyek függőséget okoznak, végzetes testi és lelki károsodáshoz, végső soron halálhoz vezethetnek.

A droghasználat a társadalom minden rétegében megjelenik, azonban a társadalmi integrációból kiszoruló fiatalok esetében a droghasználat és hátrányos következményeinek valószínűsége is nagyobb. Ellene fellépni csak széleskörű társadalmi együttműködéssel, komplex gazdaságpolitikai, szociálpolitikai, oktatáspolitikai, egészségügyi intézkedésekkel, cselekvési programmal lehet, melynek helyi szintű kezelésében az önkormányzatra is jelentős szerep hárul.

A kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája, mindenkit érintő és együttes cselekvésre készítet.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének Szervezeti és Működési Szabályzata II. fejezet 8. §. (3) bekezdése értelmében „a városi önkormányzat, a törvényben meghatározott kötelező feladatain túlmenően önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe.”

A városi önkormányzat helyi közszolgáltatások körében önként vállalt feladatai különösen: II. fejezet 8. § (3) bekezdés 10. pont: „külön önkormányzati határozat alapján közreműködés a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumban, a városi droghelyzet megelőzési programok koordinálásában, a tevékenység anyagi támogatásában”.

A deviáns magatartásformák, különösen a droghelyzet kialakulását, megfékezését és hatékony kezelését a városi közgyűlése elősegíti.

A kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Drogellenes koncepciója négy fő célt fogalmaz meg:

***„A gyerekek és a fiatalok nem tárgyak.
Nem csak statisztikai adatok vagy ügyek.
Ők jelentik a kapcsolatot a jelen és a jövő közt.
Ők jelentik számunkra a jövőt.
Nem veszíthetjük el őket.”***

Jo de Linde

II. A STRATÉGIA PILLÉREI

II.1. KÖZÖSSÉG, EGYÜTTMŰKÖDÉS

Cél: A társadalom váljon érzékenyebbé a drogkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek, pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2001. január 25-i ülésén az önkormányzat, a civil szféra képviselőiből, valamint az egészségügyi és bűnmegelőzési hatóságok bevonásával megalakította a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (KEF).

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum helyi szintű tanácsadó és egyeztető fórum, szakmai munkacsoport. Tevékenységével igyekszik összhangot teremteni a drogprobléma visszaszorításában alapvető fontosságú négy terület, a közösség és együttműködés; a megelőzés; a gyógyítás, rehabilitáció, valamint a kínálatcsökkentés szervezeteinek és intézményeinek a munkájában. Egységes szakmai és módszertani szemléletmód megvalósítására törekszik, továbbá arra, hogy ésszerűsítse és koordinálja a városban zajló kábítószer-fogyasztást megelőző tevékenységet. Segít az erőforrások mozgósításában, összehangolja a helyi szereplők tevékenységét, javaslatokat tesz az esetleges párhuzamosságok elkerülése érdekében. Szakmai ajánlóként elősegíti az országos pályázatokon való részvételt, stratégiát dolgoz ki a kábítószer-probléma kezelésére. A cél párbeszéd kezdeményezése, erősítése és kommunikációs színtér biztosítása a kábítószerügyben érdekelt és felelősséget viselő felek között.

A KEF együttműködéseiben a résztvevők önállósága mellett meg kell jelennie a közös akaratnak és a közös kommunikációnak, amely a szervezet azon közös identitásán alapul, hogy a tagok - a KEF égisze alatt - együtt többet tehetnek a kitűzött célok elérésben, mint külön – külön.

A KEF ezért összekötőkapocs:

- a helyi közösségek különböző, szakmailag releváns közösségei között
- az oktatási intézmények és a megelőző, egészségnevelő tevékenységet végzők között
- a drogszakma és a laikus közösség között, beleértve a civil szerveződéseket és a fiatalok közösségeit is
- a drogprobléma szakmai képviselői és a nyilvánosságot biztosító intézmények, az elektronikus és írott média között
- az országos és helyi stratégiák között
- más települések KEF szervezetei között, kölcsönös tapasztalatszerzés céljából

A kábítószerügyi fórum koordinációs tevékenysége kettős, hiszen egyrészt ellátja a hozzá csatlakozott intézmények, hatóságok közötti belső koordinációt, másrészt a kifelé irányuló koordinációval és az azt kísérő kommunikációval igyekszik összefogni és segítő együttműködésre bírni a helyi társadalom minél szélesebb közösségét. A KEF feladata, hogy a helyi közösségekben a problémák vonatkozásában releváns, sőt gyakran a drogproblémán túlnyúló egyéb addiktológiai, bűnmegelőzési, egészségfejlesztő prevenciók tevékenységeket generálja, összefogja és koordinálja.

Együttműködő szakterületek:

- Oktatás / nevelés
- Egészségügy, elterelés, rehabilitáció
- Mentálhigiénés szolgáltatások
- Szociális terület
- Család-és gyermekjóléti szolgáltatók
- Intézményi, iskolaorvosi és védőnői hálózat
- Igazgatási, önkormányzati szakterületek
- Bűnmegelőzés, felderítés
- Baleset-megelőzés
- Kortárssegítés
- Igazságügyi, áldozatvédelmi, jogi szolgáltatások
- Büntetés-végrehajtás
- Kulturális és sport lehetőségeket biztosítók
- Foglalkoztatáspolitikai terület
- Vendéglátás, szórakoztató üzletágak
- Média
- Egyházi szolgáltatások
- Munkahelyek
- Civil szervezetek

A lehetséges beavatkozási pontok között első helyeken található az oktatás és a tájékoztatás.

Az oktatási intézményekben fontos a veszélyhelyzetekre felhívni a pedagógusok, gyermekek és a szülők figyelmét. A tájékoztatás területén folyamatos együttműködés szükséges a helyi sajtóval, televízióval, rádiókkal.

A szociális intézkedések közül hangsúlyt kell fordítani a családvédelemre, a közösségi házak, félutas házak működtetésére, a hátrányos helyzetűeknek nyújtandó orvosi-, jogi tanácsadásra, a hajléktalanok szállásának biztosítására, a hátrányos helyzetűek foglalkoztatására, a büntetésüket letöltő elítéltek jövőbeni életkilátásaira, visszailleszkedési esélyeire.

Személyi és anyagi feltételeket kell biztosítani a művelődési központok működtetéséhez, a sport- és szabadidős lehetőségek minél szélesebb körben történő elérhetőségéhez. Hangsúlyt kell kapnia a szórakozó-vendéglátóhelyek potenciális érintettségének is, mivel a kábítószer-bűnözés kialakulásában a szórakozóhelyeknek meghatározó szerepük lehet. Az olyan diszkók, szórakozóhelyek működésének további engedélyezése megfontolandó, ahol kábítószer hatása alatt álló fiatalok rendszeresen megjelennek. 2011-től a fiatalok által leginkább látogatott szórakozóhelyek biztonságának fokozása érdekében szigorodtak az engedélyeztetés műszaki, biztonságtechnikai előírásai és a rendezvényszervezés szabályai is.

Az említetteken túl, de nem utolsósorban rendkívül fontos a közbiztonság javítása, a megfelelő közvilágítás, az őrzött parkolóhelyek létesítése, riasztóberendezések, iskolák környékén kamerák felszerelése. A megoldás kulcsa nem kis részben a bűnalkalmak csökkentésében, megelőzésében van.

Az önkormányzat, a rendőrség, a polgárőrség, az egészségügyi intézmények, a civil szervezetek kapcsolatának fontos szerepe van, hisz a helyi együttműködés eredményessége rajtuk múlik. Csak a közös munka fontosságának felismerése vezethet sikerhez.

Világosan látszik, hogy folyamatos fejlődésre, ezen belül új típusú együttműködésekre van szükség. Pozitív előrelépés az érintett szakmai kör koordinált összefogása, azonban szemléletváltás és a társadalom szélesebb rétegeinek részvétele kell ahhoz, hogy a „misszió” eredményesebb lehessen. Olyan szemléletmódosítás a hatóságok és az intézményhálózat részéről, amely a szakmaiság és az etikai szabályok megtartása mellett tudatosan támaszkodik a helyi társadalom szereplőire.

Stratégiai gondolkodás, partnerség, együttműködés, közösségfejlesztés, nyilvánosság és bizalmi kapcsolatok a kulcsszavak a továbblépéshez. Reális alternatívaként kínálkozik a fokozatosan erősödő és egyre növekvő bázist képviselő civil szféra, a civil szervezetek bevonása a drogproblémák megelőzése terén.

A KEF 2001. évtől számos alkalommal eredményesen pályázott működési feltételeinek biztosításához, prevenciós programok megvalósításához, számos program saját, önkormányzati forrásból valósult meg. A fórum által képviselt intézmények elősegítették a helyi közösségi színterek működését, szakmai támogatást nyújtottak drogmentes programok szervezéséhez a helyi droghelyzet feltérképezéséhez. A KEF az évek során több konferenciát is szervezett az érintett szakemberek számára, mert ez a rendezvény ad képet az országos és más települések, droghelyzetéről, új tendenciákról, módszerekről, jó gyakorlatokról.

A koronavírus okozta egészségügyi, társadalmi veszélyhelyzet gyorsan megváltoztatta a mindennapok begyakorlott ritmusát. Az emberek megváltoztak. Aggályaik, figyelmük saját és hozzátartozóik egészségügyi állapotának védelme irányba fordult. Nagyobb odafigyelést eredményez az egyéni higiéné és a közösségi terek fertőtlenítése felé. Az óvatosság, biztonságra törekvés megfigyelhető az emberek mozgásában, reakcióiban. Egy részük messziről kerüli a köhögő, betegnek látszó embertársaikat, míg mások segítenek a rászorulóknak. Ebben a helyzetben a KEF tagszervezeti elsősorban a saját munkahelyi előírásaikat követték. Az együttműködés a konkrét estekre korlátozódott. A megelőzési programok minimálisan működtek a járványügyi előírások miatt az utóbbi időben. A fórum tagjainak, néhány alkalom kivételével, kerülniük kellett a személyes találkozásokat. Az együttműködés telefonon, írásban történt a szervezetek tagjai között.

II.1.1. Hosszú távú célok:

Hosszú távon - az országos tendenciákkal összhangban - a kábítószerügyi egyeztető fórumokat alkalmassá kell tenni arra, hogy egyéb addiktológiai és mentálhigiénés aspektusokat is képesek legyenek átfogni. A szenvedélybetegségek együttes megközelítésével a problémákra komplex válaszokat kell adni, amelyhez helyi szinten is el kell kezdeni a feltételek megteremtését. A bővülő feladatok ellátása érdekében, valamint a város és vonzáskörzetében élők problémájának feltárásához, segítéséhez, a koordinációhoz, a pályázatfigyelés ellátásához fontos lenne önálló referensi munkakör megteremtése.

A fiatalok, fiatal felnőttek körében végzett komplex, reprezentatív epidemiológiai kutatások váljanak rendszeressé, legalább 5-6 évente készüljön a drogfogyasztási szokásokról tanulmány. A kutatás személyi és pénzügyi feltételeinek előzetes biztosítása után lehetséges újabb felmérés elkészítése, annak érdekében, hogy összehasonlítási alapunk legyen arra, hogyan alakult városunkban a „fertőzöttség” az elmúlt néhány évben, mely korosztályt érinti a legnagyobb mértékben, és sikerült-e előbbre lépniük a megelőző munkában. A hiteles felmérés módszertana fontos tényező, erre szakemberek által kidolgozott, országosan, vagy más városokban bevált technikákat kell alkalmazni. A felmérések elkészítéséhez szükséges pénzügyi fedezetet saját és pályázati forrásokból lehet megteremtteni, ezért a pályázati lehetőségek figyelése, felkutatása folyamatos feladat.

A lehetőségekhez mérten szükséges a z áruházláncok, vállalkozások, egyéb helyi foglalkoztatók szponzori bevonása legalább évi 1-2 rendezvény szervezésébe (pl. Interspar, Praktiker, Tesco, Zala Plaza)

Az ifjúságvédelmi örfjáratok további folyamatos működtetésének segítése, a hosszú távú feladatellátás biztosítása és az örfjáratba eseti bevonása a KEF tagoknak, tapasztalatszerzés céljából.

II.1.2. Középtávú célok:

A helyi közösségek kezdeményezésének erősítése, segítése. Szabadidős és sportprogramok lehetőségének biztosítása. A pozitív példák minél szélesebb körben történő népszerűsítése az írott sajtó és az elektronikus média bevonásával.

A város munkáltatóival való együttműködés útján a munkahelyi drogprevenációs tevékenység erősítése, a munkáltatók tájékoztatása és megnyerése, toleranciaküszöbük emelése a segítő tevékenység hatékonyságának növelése érdekében. Az érintett dolgozó ne veszítse el automatikusan a munkahelyét szenvedélybetegsége miatt, amennyiben a feltételekhez kötött segítő tevékenységet eredményesen igénybe veszi, továbbá együttműködő attitűdöt mutat.

Gyógyult kábítószer-fogyasztók társadalomba való beilleszkedésének elősegítése.

Az együttműködés további fejlesztése, a testvérvárosok fórumainak bevonásával tapasztalatcserék, közös kutatások végzése.

A helyi együttműködések ápolása és erősítése mellett szükséges direkt kapcsolatot kiépíteni az országos hálózatot működtető ifjúsági szolgáltató rendszerekkel, mint például az Új Nemzedék Központtal, annak érdekében, hogy teljesebb és több oldalról megközelíthető kép alakulhasson ki a fiatalok szükségleteiről és problémáiról, hatékonyabbá téve ezáltal elsősorban a megelőző tevékenységet.

Közös akciók meghirdetése, ifjúsági programok és rendezvények rendszeres felhasználása preventív célok megjelenítésére a kereslet csökkentése érdekében.

II.1.3. Rövid távú célok:

Meg kell erősíteni a meglévő együttműködések, fejleszteni kell azt az eszközt, amelynek segítségével növelhető a közösségi együttműködés hatékonysága.

Az együttműködés keretein belül elengedhetetlen feladatnak érezzük az érintettek feltárását, hogy eljuthassunk a szenvedélybetegekhez, felmérhessük számukat. Ebben a fázisban fontos feladat hárulhat az utcai szociális munkásokra, az egészségügyi ellátórendszerre és szociális alapellátásban dolgozókra, valamint kortárssegítő fiatalokra.

A közösség ereje a célok eléréséhez mindig többletet ad. Ezért fontos a civil szféra minél teljesebb bevonása, az önkéntesség erősítése, az önszervező mechanizmusok közösség általi generálása.

Drogmegelőzéssel foglalkozó civil szervezetek felmérése a város területén, teljes körű térkép elkészítése.

A városban működő felsőfokú oktatási intézmények megkeresése - kapcsolatfelvétel és drogprevenációs programok felmérése céljából.

Az iskolai gyermekvédelem mellett a kortárssegítők képzésének összehangolása, egészségügyi és szociális felkészítése.

Együttműködés erősítése a rendőrséggel, polgárőrséggel, az egészségügy releváns területeivel, a polgármesteri hivattal különböző ellenőrzések céljából, így pl. kábítószer-befolyás alatti gépkocsivezetés, zenés szórakozóhelyek engedélyezési eljárása, szórakozóhelyek ellenőrzése.

Fontos cél a www.zalaegerszegszeg.hu városi portálon a KEF tevékenységének megjelentetése, általában a kommunikáció minden formájának erősítése, a helyi közfelfogás formálása.

A fiatalok információik nagy részét a különböző internetes fórumokon szerzik be, ezért nagyon fontos közeli feladat a fiatalok által látogatott internetes közösségi portálokon történő jelenlét, a nekik szánt ismeretek helyes és a kor kihívásainak megfelelő kommunikálása.

A kábítószerek burkolt formában történő árusítása szintén zajlik az interneten. A kínálat csökkentése érdekében fontos a veszélyekre történő felhívás és egyéb szükséges intézkedések megtétele.

II.2. PREVENCIÓ

Cél: *Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak a produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására.*

A modern polgári democráciákban felértékelődik az intézményes nevelés szerepe. A megváltozott társadalmi viszonyok következtében a szociális szféra szerepe megnőtt és feladatai kibővültek.

A mai család működése során csökken az óvó-értékközvetítő hatás, mert egyrészt a szülőknek kevesebb idejük jut a gyermekükre a szükségesnél, másrészt a szülőknek is akkomodációs problémát okoz a jelenlegi feladatuknak történő megfelelés. Különösen a kábítószer- problémára igaz ez, mert olyan generáció nő most fel, aki családi modellként nem tudja átvenni az elutasítási technikákat. Nem minden szülő tudja, hogy milyen hatásokkal és milyen személyiségparamétereket kell erősíteni a gyerekükben a megelőzés érdekében. Ezért a nevelési-, oktatási intézményeknek a felelőssége megnőtt, fontos, miképpen biztosítják az eredményes szocializációhoz szükséges hatásokat (képeségfejlesztés, készségek kialakítása), többek között a drogozással kapcsolatos "immunitás" megszerzéséhez. Ennek legfontosabb eszköze a komplex drogprevenciós tevékenység. A működő megelőző tevékenység résztvevői a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Drogambulanciája, az iskolai védőnői hálózat, az igazságügyi szolgálat, az áldozatvédelem munkatársai és az ifjúsági kortárssegítők is. A megelőzésnek valamennyi érintett korosztályra fókuszálnia kell az életkorhoz adaptált prevenciós programok alkalmazásával. Különös figyelmet kell azonban fordítani a legveszélyeztetettebb középiskolás korú korosztályra.

Szinterek:

II.2.1. A család:

A drog elleni harcban nem csak a rendőrségi, vagy akár az orvosi beavatkozás a fontos, hatásos lehet a megelőzés és a felvilágosítás is. A védelmi vonal legfontosabb eleme a kiegyensúlyozott családi háttér – már a születéstől fogva.

A család, a szülők, a legfontosabb társak a fiatalok érdekében végzett megelőző munkában. A szülők megfelelő felkészítés és információ-átadás után képesek támogatni a különböző programokat.

Általában a veszélyeztetettek körében, valamint a konkrét esetekben végzett felvilágosító, szemléletformáló, szociális- és gyermekvédelmi családsegítői és esetenedzseri munka eredményeként a szülők partnereivé válhatnak a korrekciós törekvéseknek. Nehezebb az együttműködés azokban az esetekben, amikor a gyermek viselkedése az otthoni hatások következménye, de a gyermekvédelmi törvény szerint ekkor is a kiemelt partnerként kell kezelni a családot.

Pedagógia szintér:

II.2.2. Iskola

A cél az, hogy olyan iskolai drogprevenciót is tartalmazó egészségfejlesztő programot dolgozzanak ki az iskolák, amelynek eredményeként csökkennek az ártó tényezők, és erősödnek a személyiségfejlesztő hatások.

A jelenség pszicho-szociális összetettsége miatt nem elégséges a tanárok eseti beavatkozása. A legális drogok megelőzésében közismert értékközvetítési folyamat új tartalmat kapott az illegális szerek elterjedésének ugrásszerű növekedésével. Fontos rendező elv, hogy a legális, valamint az illegális drogok együtt és egymást kiegészítve kerüljenek feldolgozásra. Egyes szakirodalmak a dohányzást és az alkoholfogyasztást "kapu-drognak" tekintik, melyekhez mára becsatlakozott energiatalok fogyasztása. Így a korábbi egészségfejlesztési szemléletnek megfelelően, az egészségnevelési programtervezésben kiemelt szerepet kell, hogy kapjon e három szenvedély "probléma-kezelése". Csak szervezett és szakmai alapossággal tervezett, illetve kivitelezett pedagógiai intervencióktól lehet eredményt remélni. A prevenciós munka nem korlátozódhat egyetlen tantárgyra, s nem kötődhet csak egyetlen személyhez. El kell érni, hogy az egész iskola komplex nevelési hatásrendszerébe épüljön be a szerfogyasztással és használatával kapcsolatos egységes pedagógiai állásfoglalás és gyakorlat. A személyiségfejlesztő munka részeként kell a

tanulók életvezetési stílusát úgy alakítani, hogy képessé váljanak a káros szenvedélyek tudatos elutasítására. Minden nevelési helyzetben biztosítani kell, hogy a segítségre szoruló és támogatást igénylők megkapják a szükséges odafordulást és törődést. E területen a KEF tagjai jelentős szerepet játszanak az iskolai prevencióban.

A korosztály-specifikus megközelítés, az évfolyamokra lebontott konkrét feladatok egymásra épülő meghatározását az iskolai drogstratégiában kell lefektetni.

A legfelkészültebb és legaktívabb drogügyi-koordinátor sem tudja feladatát eredményesen ellátni a kollégák és a szülők támogatása nélkül. A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel. Szakszerű és az iskola konkrét helyzetét figyelembe vevő iskolai drogstratégia kialakítása a tantestület és a szülői szervezetek bevonása nélkül elképzelhetetlen.

A felkészítés hozama az alábbi eredményességi mutatókban realizálódhat:

- Diákjainkban tudatosodik a „nem tudok mondani a kísértésekre” érzése.
- Iskoláink tanulói kérdéseikkel és problémáikkal tudjanak kompetens, adott esetben segíteni tudó személyhez fordulni.
- A szülők is kapják meg a szükséges tájékoztatást és támogatást.
- A résztvevők köréből működésképes csoport, kortárssegítő-hálózat alakuljon ki iskoláinkban.
- Az így létrejövő közösség legyen képes az észlelő- és jelzőrendszer funkciói hatékonyabb működtetésére, a fehér foltok felfedezésére.
- Az együttműködés és csapatépítés valósuljon meg a kiscsoportos - osztály - szinttől a nagycsoportos - évfolyam- iskola – iskolacsoport szintig.
- Az intézményi diákönkormányzatok, a városi DÖK és a KEF segítségével hatékony elterelő, alternatívákat kínáló csoportprogramok valósuljanak meg a diákság részére a szabadidő hasznos eltöltése céljából.
- Valamennyi szakmai résztvevő részéről elkötelezett szemlélettel, folyamatos közreműködés valósuljon meg a prevenció területén.

Fontos elvárás a drogkoordinátorok és kinevezett ifjúságvédelmi felelősök iskolapszichológusok, iskolai szociális munkások, bűnmegelőzési tanácsadók és iskolaőr foglalkoztatása konkrét munkaköri leírásokkal az oktatási intézményekben

Iskolai drogkoordinátorok száma az elmúlt években:

általános iskolákban:	5 fő	legalább 20 órás képzés
középfokú intézményekben:	2 fő	legalább 30 órás képzés
kollégiumokban:	0 fő	legalább 20 órás képzés

Ez egy nagyon komoly visszalépés a 2011-hez képest!

Iskolai meglévő, aktualizált drogstratégiák száma az elmúlt években:

általános iskolák: 2 db

középfokú iskolák: 2 db

kollégiumok: 0 db

Egyik kiemelt feladat lehet az iskolai drogstratégiák elkészítése az intézmények egészségnevelési tervébe integráltan a Pedagógiai Programok mellékleteként.

Óvodák: minden óvodában van valamilyen típusú egészségfejlesztő program.

Általános iskola: többnyire osztályfőnöki és biológia órák keretében tartanak előadásokat, filmvetítéseket drogprevencióról, illetve a dohányzás káros hatásairól. Egészségnap keretében az Zala Megyei Kormányhivatal, Zalaegerszegi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály egészségfejlesztő és a Zalaegerszegi Ifjúsági Védőnői Szolgálat munkatársai előadást tartanak drogról, alkoholfogyasztásról, dohányzásról, szexuális úton terjedő betegségekről. Évente megközelítőleg a

diákok kétharmada, főként a felső tagozatosok részesülnek oktatásban.

Alkalmanként minden iskolában szerveznek „egészségnapokat”. Kiemelkedő a Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola „Egészség Hónapja” rendezvénysorozata, mely évente egy alkalommal kerül megrendezésre.

Középfokú intézmények: Minden intézményben zajlottak felvilágosító programok tanórai vagy tanórán kívüli keretben. A tanulók kb. 80 %-a vett részt eddig ezeken. A Zalaegerszegi Tankerület intézményeiben és a Zalaegerszegi Szakképzési Centrum technikumaiban rendszeres prevenció folyik.

Hosszú évek óta folyamatosan megrendezésre kerül a tanéven átívelő, 6-7 alkalomból álló, a középiskolák minden 9. osztályos tanulója részére szervezett „Veszélyvágta” programsorozat. Rendőrségi vezetéssel, önkormányzati finanszírozásban és koordinációval valósul meg a program, amelynek a KEF egyik letéteményese. Az iskolák számára kiírt pályázatok csökkenése miatt az anyagi erőforrások előteremtése komoly logisztikát igényel az iskolai szervezőktől.

Zalaegerszegi Tankerületi Központ:

A Zalaegerszegi Tankerületi Központ három járásban – Lenti, Zalaegerszeg és Zalaszentgrót – 44 köznevelési intézmény – 59 feladatellátási hely – fenntartója. Közel 19 000 gyermek ellátását biztosítja a tankerület nap, mint nap, az általános iskolai oktatástól kezdve, a gimnáziumi oktatáson keresztül, a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatás-nevelésén, kollégiumi hely biztosításán át, művészeti oktatást, valamint szakszolgálati ellátást is beleértve.

Az infrastrukturális fejlesztéseken túl, mely biztosítja a Zalaegerszegi Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézményekben tanuló diákok és az ott dolgozók minél korszerűbb és komfortosabb oktatási formáját. Figyelmet szentelnek a gyermekek testi-lelki egészségének, egyensúlyának megőrzésére is. Ezt segítik a különböző szakmai programokon való részvétel lehetőségének biztosítása, a pedagógusok ezirányú továbbképzésének támogatása, az iskolai rendezvények segítése, stb.

Kiemelt terület a drogprevenció, melynek minél hatékonyabb megvalósulásáért működik együtt a Zalaegerszegi Tankerületi Központ a KEF-fel. Rövidtávú cél, hogy 1 éven belül minden a fenntartásukban működő általános- és középiskolában legyen egy olyan pedagógus, aki megfelelő képzés után drogkoordinátori feladatokat lát el Ezzel is elősegítve a drogmegelőzés hatékonyságát.

Zalaegerszegi Szakképzési Centrum:

A centrum technikumaiban elsősorban az osztályfőnökök helyeznek kiemelt figyelmet a kábítószer problémákra. Az osztályfőnöki óráknak gyakori témái a devianciák. Rendszeresen kéri a pedagógusok a rendőrség bűnmegelőzési tanácsadóinak, élménypedagógiával színesített megelőzési előadásait. Mára elmondható, hogy a tanárokon kívül számos szakember segíti az oktatást, akik közreműködnek a drogügyi stratégiai célok megvalósításában.

A Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály:

A Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály egészségfejlesztési tevékenysége keretén belül az egészséges életmódhoz kapcsolódó kérdésekben, az illetékességi területéhez tartozó általános,- és középiskolák pedagógusai, illetve védőnői részére a következő témakörökben készült interaktív előadásokat és a hozzájuk kapcsolódó szemléltető eszközöket kiállítási anyagokat ajánlta fel: fiatalkori dohányzás megelőzés, alkoholfogyasztás, kábítószer használat, harmonikus párkapcsolatok-, felelős szexuális életre nevelés-, kéz- ill. személyi higiéné, egészséges táplálkozás. Annak reményében kerültek kijánlásra az előbb részletezett programok, hogy beépítésre kerüljenek a tanév során szervezett iskolai egészségnapokon, egészségheteken, vagy egyéb programok részeként.

A Népegészségügyi Osztály munkatársai folyamatosan részt vesznek a „Veszélyvágta”

programban.

Zalaegerszeg városban iskolavédőnői szolgálat működik 12 munkatárssal. Tevékenységük fontos része az egészségfejlesztés, ezen belül rendkívül nagy hangsúlyt fektetnek a drogmegelőzésre. A Zalaegerszegi Egészségügyi Alapellátási Intézmény, mint munkaadó a hatékonyság fokozása érdekében drogellenes bemutatótáskát biztosított részükre. Szakmai tevékenységüket a Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály városi vezető védőnője felügyeli.

Zalaegerszegi Iskolavédőnői Szolgálat által szervezett „Egészségnap” igény szerint zajlik azokban az iskolákban, ahol ezt a pedagógusok kérik. Példa értékű a Zrínyi Miklós Gimnázium védőnője által összeállított prevenció program, mely minden osztályban minimum 5 órában kerül megtartásra. A drogprevenció ezen formája az intézményben immár 27 éve zajlik.

A Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium mindhárom tagintézményében és a Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban éves munkaterv szerint folyik a prevenció munka. A kollégistáknak éves szinten, egy-két alkalommal tartanak felvilágosító órákat csoportfoglalkozások keretében meghívott külsős szakemberek bevonásával. Ezen túlmenően minden évben rendszeresen megrendezésre kerülnek a kollégiumi „Egészség és a Sport Napok”.

Az ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott tanárok évente kábítószerprevenció szakmai programokon vettek részt, ahol - a KEF szervezésében - kiváló, országosan elismert szaktekintélyek is tartottak előadásokat a helyi szakemberek mellett. A rendezvényeken minden középiskolából voltak kortárssegítők, pedagógusok, kollégiumi nevelők a rendőrség bűnmegelőzési munkatársai, az intézményi védőnők, valamint a drogambulancia szakemberei, szociális munkások és a téma iránt érdeklődők is.

II.2.3. Szabadidős tevékenység, iskolán kívüli prevenció programok:

A prevenció tevékenység megvalósulhat a fiatalok szabadidejében, az általuk használt, megszokott iskolán kívüli helyszíneken. Ezek lehetnek többek között sportrendezvények, játszótérek, parkok, bevásárlóközpontok, fiatalok által szívesen látogatott szórakozóhelyek és a szabadidő eltöltésére szolgáló egyéb létesítmények és rendezvények. Ezen a területen kiemelkedően fontos a felkereső ifjúsági munka megjelenítése önkéntesek, kortárssegítők bevonásával.

Szorgalmazni kell, olyan programok megszervezését, amelyek drogmentesek és szemléletükben a prevencióra épülnek. Célcsoportként szerepelhetnek a felügyelet nélkül lévő, csellengő fiatalok, akik számára olyan programokat szervezünk, amelyek a hasznos és kreatív szabadidő eltöltést tesznek lehetővé, melyen keresztül megismerhetik a korosztályukra leselkedő veszélyhelyzeteket és azok elkerülésének lehetséges módjait.

A városi rendezvényeken KEF számos alkalommal megjelent együttműködő szervezetei által. Dropprevenció, tanácsadás egyaránt szerepelt a repertoárban. Néhány program: Koraszülött futás, Szoptatás világnapja, városnapi rendezvények, Őszi kavalkád, Egerszegi búcsú

A városban 2021. tavaszáig működött a Bűnmegelőzési Centrum. A dropproblémával kapcsolatba került fiatalok, szülők, nagyszülők, érdeklődők részére a Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub szakemberei a centrumban biztosítottak tanácsadást. A kábítószerellenes világnapon interaktív kiállításon keresztül engedtek betekintést a drogok világába.

A klub a KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként működteti szakemberek és kortárssegítő fiatalok részvételével a város rendezvényein felállított „NO DROG PONTOKAT”, ahol felvilágosítást, útbaigazítást, segítséget lehet kérni a dropproblémákkal kapcsolatban.

A dropprevencióban nagyon fontos szerepet töltenek be a középiskolás kortárssegítők. A koronavírus előtti években kiképzett diákok munkájára számíthatnak a diáktársak, bűnmegelőzési tanácsadó rendőrök, védőnők, pedagógusok. Fel kell készülni a koronavírus helyzet után a következő kortárssegítő generáció képzésére, mert kiemelten fontos, hogy az iskolákban továbbra is elérhetőek

legyenek a jól felkészített önkéntes segítők.

II.2.4. A rendőrség drogprevenációs programja:

Az általános iskolák közül a rendőrség biztonságra nevelő iskolai programja (D.A.D.A.) keretében számos intézményben tartanak preventációs előadásokat kiképzett rendőrök. A város 9. évfolyamos középiskolásai számára, minden évben megrendezésre került a „Veszélyvágta” elnevezésű komplex preventációs programsorozat. Külön iskolai felkérés alapján a Rendőrség drogprevenációs órákat tart.

A rendőrségi preventációs tevékenység célcsoportjai és színterei a következők: család, iskola, munkahely, szórakozóhelyek és a szabadidő eltöltésének egyéb színterei, média, információs társadalom, a gyermekvédelem intézményrendszere és az egyéb kockázati csoportok. A város több iskolájában folyamatosan jelen vannak a bűnmegelőzési tanácsadók és az intézményi rend megőrzését segítő iskolaőrök. Az iskolaőri jelenlétet az intézmények kérhetik.

Az évek óta működő ifjúságvédelmi őrzőjárat a gyermek- és a fiatalkorúak tanítási időben történő távolmaradásait, csellengéseit hivatott ellenőrizni. A korábbi évekhez képest változás történt a járőrtevékenységben, mert a pedagógusok és a rendőrség munkatársai közös akcióit a rendőrség viszi tovább iskolaidőben. Az igazolatlan iskolai távolmaradásról, csellengésről a középiskolákat írásban értesítik, míg az általános iskolásokat visszakísérik az intézménybe. Szerfogyasztás esetén azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket.

II.2.5. Hosszú távú célok:

- A fiatalok számára ne legyen, ne lehessen kulturálisan elfogadott a droghasználat, az egészséges és drogmentes élet természetes igénnyé váljon.
- Csökkenteni a kábítószer használók számának növekedési ütemét, preventációs munkával elősegíteni az első alkalommal drogokat kipróbálók átlagéletkorának kitolódását.
- Az intézményekben működő egészségfejlesztési és drogprevenációs programok további működtetése már óvodás kortól, a programok kor-specifikus differenciálásával.
- Valamennyi oktatási intézményben (általános és középiskola, kollégiumok, felsőoktatás egységei) kapjon megbízatást iskolai drogkoordinátor a preventációs tevékenység összefogására.
- Az általános iskolák mindegyike rendelkezzen iskolai drogstratégiával.

II.2.6. Középtávú célok:

- Az önkormányzat Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottságának, valamint a Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottságának együttműködése az ifjúsági drogproblémák megelőzése és kezelése érdekében.
- Legyen minden gimnáziumban és technikumban képzett drogkoordinátor. A jó szándék, a lelkesedés kevés, hiszen a mai társadalmi valóság annyira összetett, hogy alapos és szakmailag korrekt preventációs ismeretek nélkül a pedagógus komoly károkat is okozhat, veszélyt jelentve a tanulókra, valamint a kollégákra egyaránt.
- Olyan drogmentes szórakozási és sportolási lehetőségek kialakítása, amelyek összhangban vannak mind a fiatalság szabadidő eltöltésére vonatkozó igényeivel és sajátosságaival, mind a drogellenes stratégia alapvető céljaival.
- A fiatalok által használt közösségi portálok kommunikációs csatornaként történő felhasználása a preventációs tevékenység eredményességének fokozása érdekében.

II.2.7. Rövid távú célok:

- A középfokú oktatási intézmények mindegyike rendelkezzen iskolai drogstratégiával.
- Oktatási intézmények drogstratégiájának kialakításához, valamint az egészségfejlesztési, drogprevenációs programok akkreditációjához a KEF nyújtson szakmai segítséget.
- Drogügyi koordinátori hálózat újraszervezése az oktatási intézményekben, részükre képzések biztosítása.

- Drogmegelőzéssel kapcsolatos pályázatok kiírása diákoknak, ifjúsági civil szervezeteknek.
- Az oktatási intézmények által benyújtott drogprenvenációs pályázatok nyilvántartása, ajánlások biztosítása.
- Az oktatási intézmények sikeres programjaink jó gyakorlattá formálásának és az adaptációs folyamatnak a szakmai segítése.
- Szülői fórum létrehozása - felmérés után, igény esetén.
- Szabadidős tevékenységek elősegítése.
- Az elsődleges prevención belül fontos feladat az iskolai szociális munka. Igény szerint felvilágosító, tájékoztató előadások, osztályfőnöki órák megtartásának koordinálása, szakemberek bevonásával.
- Drogellenes rendezvények, programok szakmai támogatása, a középiskolákban zajló drogprenvenációs vetélkedő és kiállítás rendezvénysorozat folytatása és szervezésének összehangolása.
- A prevencios tevékenység megfelelő végzéséhez jó minőségű, korszerű tájékoztató anyag elkészítése, melyhez anyagi forrás felkutatása szükséges.
- Közművelődési intézmények prevencios programjainak kezdeményezése.
- „NO DROG PONTOK” további működtetése.
- Drogsegély és mentálhigiénés telefonvonalak elérhetőségének és működési feltételeinek biztosítása.

II.2.8. Munkahely

Az elmúlt évek drogfogyasztási adataiból kitűnik, hogy mára a kipróbáló, majd alkalmi, vagy rendszeres szerfogyasztó fiatalok jelentős része munkát vállal. E tény alapján a munkaadók tájékoztatása, felvilágosítása, vonatkozó ismereteiknek bővítése, illetve a helyi drogellenes tevékenységbe történő bevonása elengedhetetlen. A munkahelyeken az esetenként előforduló drogproblémák rendezése nem csupán helyi foglalkoztatási kérdés, hanem összetett probléma. A foglalkoztatók többsége rendelkezik az alkohol fogyasztásával kapcsolatos munkahelyi szabályozással, de a kábítószeres esetek kezelésére csak néhány cég készült fel. Az illegális anyagok fogyasztása a munkahelyeket is veszélyezteteti, hiszen a munkahelyi balesetek, károkozás, a hiányzások magas száma a termelékenység rovására mennek. Ezért szükséges az egészség, a biztonság a termelékenység és a jogi szabályozás témaköröket is érintő munkahelyi stratégiák, intézkedések kidolgozása a kábítószer problémák visszaszorítására.

II.2.9. Hosszú távú célok:

- A munkaadók tájékoztatása az iskolás, tanuló korosztály és a más munkahelyek kábítószerügyi tapasztalatairól.
- Munkahelyi drogellenes stratégiák elkészítése és bevezetése.
- A munkahelyi tapasztalatok visszacsatolása a prevencióval foglalkozó szervezetek irányába.

II.2.10. Középtávú célok:

- Ajánlások, javaslatok elkészítése a munkahelyi drogellenes stratégiák elkészítéséhez.
- Munkahelyi vezetők érzékenységének kialakítása a drogprobléma irányában.

II.2.11. Rövid távú célok:

- Kapcsolat felvétel a munkaadókkal, munkáltatókkal és az együttműködés lehetőségeinek kidolgozása.
- Üzemorvosi tapasztalatok beszerzése.
- Munkahelyen megjelenő kábítószer problémák összegzése.
- Kiemelten veszélyeztetett munkahelyek tájékoztatása a kábítószerügy helyzetéről.

II.2.12. A Zala Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet:

Az intézet 2021. évben csatlakozott a KEF.-hez. Korábban, mint fórum partnere vett részt a megelőzési tevékenységben. Drogprevenációs részleg 2008. év óta működik, általában 10 fővel. A részleget vállaló, kábítószerrel kapcsolatba került fogvatartottak tematikus programokon vesznek részt, hogy szabadulásuk után ne nyúljanak a szerekhez.

Az intézet másik prevenciós feladata a „börtön” bemutatása azon 14 év feletti fiataloknak, akik leginkább ki vannak téve a kriminalizálódás veszélyeinek.

II.2.13. Célok:

- A büntetés-végrehajtási intézetben a drogprevenációs részleg további fenntartása. Drogprevenációs programok rendezésének segítése, külső szakemberek bevonásával.
- Szükséges erősíteni a szakmai együttműködést a támogató, segítő intézmények és a büntetés-végrehajtás dolgozói között a fogvatartottak szabadon bocsátását követő beilleszkedés elősegítésére a kábítószerhasználat megelőzésére.
- Büntetés-végrehajtás munkatársainak drogprevenációs módszertani segítése, továbbképzése.
- Az intézmény bemutató prevenciós program folytatása középiskolás korú tanulóknak.

II.3. KÍNÁLATCSÖKKENTÉS:

Cél: Csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét

A visszaélés kábítószerrel bűncselekmények felderítését kellő szaktudással és tapasztalattal rendelkező rendőrök a vonatkozó jogszabályokban meghatározottaknak megfelelően hajtják végre.

Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények száma Zala megyében 2014-2020. évben
(forrás: <http://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/statisztikak/bunugyi-statisztikak>)

év	kábítószer birtoklás	kábítószer kereskedelem
2014.	77	11
2015.	168	14
2016.	136	15
2017.	107	10
2018	84	1
2019	164	5
2020	145	4

A rendőrség – a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság és a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság - a demokrácia és a jogállamiság követelményeinek megfelelően a jövőben is a jogszabályok adta keretek között aktív és felelősségteljes partnerként kíván együtt tevékenykedni a biztonságosabb városért, elősegítve közrendjének fenntartását, közbiztonságának javítását, a félelemtől mentes életminőség kialakítását és megőrzését. Ennek érdekében a legfontosabb a törvények betartása és betartatása, a bűncselekmények elkövetésének megelőzése és a bűnelkövetők igazságszolgáltatás elé állítása.

A rendőrség alapvető feladata és célja a kínálatcsökkentés terén a terjesztők elleni hatékony fellépés, terjesztői hálózatok felderítése. A rendőrség a kábítószerrel való hozzáférés lehetőségének csökkentését célozza meg a termelők, előállítók, megszerzők, tartók, kereskedők és az importőrök elleni hatékony fellépés eszközével. Feladata a kábítószerrel visszaélés büntetőjogi tényállásában meghatározott magatartások felderítése és a büntetőjogi felelősség megállapítása. A kínálatcsökkentés érinti a kábítószerrel visszaélés bűncselekményének minden területét a járulékos bűncselekmények elleni hatékony fellépést.

Zalaegerszegen a felderített bűncselekmények döntő többsége elkövetői magatartás szerint fogyasztói típusú, ezért ha a nyomozás során fogyasztók kerülnek a hatóság látókörébe, akkor nincs lehetősége mérlegelésre: az eljárást a fogyasztókkal a hatályban lévő törvények szerint kell lefolytatni.

II.3.1. Hosszú távú célok:

- A változó jogszabályok figyelembe vételével folyamatosan módosítani kell a közép- és rövid távú célokat, mert ezek meghatározzák a terület hosszú távú stratégiáját.

II.3.2. Középtávú célok:

- A bűncselekményeket lehetővé tevő okok feltárása, a megszüntetésükre irányuló intézkedések kezdeményezése.
- A bűnözővé válás megelőzésének elősegítése - prevenciók tevékenység (programok a fiataloknak, nevelőknek, különböző célcsoportoknak stb.).
- A bűnelkövetés lelepleződési kockázatának növelése.
- A bűnismétlés megakadályozása és a bűnalkalmak csökkentése.
- Az áldozattá válás megelőzése, elkerülése, a lakosság bűnözés miatti félelmének csökkentése.
- A szórakozóhelyekre vonatkozó helyi jogszabályok, működési engedélyek kiadására vonatkozó előírások átvizsgálása és megvitatása.

II.3.3. Rövid távú célok:

- A már jól működő, bevált kábítószer-prevenciók programok folytatása, újak alkotása /"Találd meg az utad!", stb./
- A kábítószerrel való visszaélés eredményes felderítése.
- A vádemelés elhalasztása, a vádemelési és ítélezési gyakorlat monitorozása.
- A vádelhalasztás és a gyógykezelés eredményességének figyelemmel kísérése a drogfogyasztók esetében (elterelés intézménye).
- A különböző hatóságok együttes, célirányos ellenőrzéseinek elősegítése, támogatása. (rendőrségi, polgárőri, népegészségügyi, fogyasztóvédelmi ellenőrzések)
- A kínálatcsökkentés feladatait végző szervezetek képviselői számára megfelelő fórum létrehozása.

II.4. KEZELÉS, TERÁPIA, REHABILITÁCIÓ

Cél: a szenvedélyproblémákkal küszködők segítése, gyógyítása, ellátása.

A szolgáltatások tegyenek lehetővé multidiszciplináris megközelítést, hiszen a problémával küszködők zavarai is multifaktorális eredetűek.

Definíció: A kábítószer-problémák kialakulásában genetikai, biológiai és pszichológiai tényezőknek egyaránt lehet szerepe, amelyhez a szociokulturális adottságok, hatások, gazdasági és társadalmi változások- a betegség kialakulása szempontjából - hozzájárulnak.

II.4.1. Szociális és egészségügyi ellátórendszer:

Drogambulancia, addiktológia, pszichiátria, reszocializációs intézmények, elterelésre jogosult szervezetek a városban:

Kliensre vonatkozó állapotfelmérést Zalaegerszegen a Pszichiátriai és Addiktológiai Gondozó és Szakrendelés végezhet, de ténylegesen csak a Drogambulancián folyik e tevékenység.

A háromféle elterelési forma közül szintén a Drogambulancia biztosít kábítószer-használat miatti kezelést és megelőző-felvilágosító szolgáltatást.

Megelőző- felvilágosító szolgáltatást nyújt a Kiút Drogellenes Alapítvány is, amely egyedüli civil szervezetként vállalkozott Zala megyében e szolgáltatási formára. Várakozási idő az állapotfelmérés esetén gyakorlatilag nincs, a megelőző-felvilágosító csoportok esetén néhány hét lehet.

Szakemberek: a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Drogambulanciáján dolgozókon kívül gyakorlatilag nem vállalják a drogfüggők ellátását.

II.4.2. A zalaegerszegi kábítószer – használat jellemzői a drogambulancia adatai alapján:

A szerhasználati szokásokról az utóbb időben sem Zala megyében, sem Zalaegerszegen nem készült felmérés.

A drogambulancián kezelték jellemzői:

Az országos adatokhoz hasonlóan legnagyobb arányban a kannabisz használók kerülnek az ellátásba és ez az anyag az elterelésben résztvevők körében is a legnépszerűbb kábítószer. A második helyen a stimulánsok használata áll. Itt szólni kell a sok újfajta kábítószer megjelenéséről, amelyeknek tiltását a törvénykezés jelentős fáziskéséssel követi. Bár 2011. januártól a mefedron tiltólistára került, de már több új készítmény van. Kiszámíthatatlan összetételű, súlyos mérgezést okozó egyéb hallucinogének /pl.:herbal/, akár az interneten rendelhető anyagok szerepelnek a fogyasztási lista harmadik helyén. Meg kell említeni, hogy jelentősen nőtt a veszélyes anyagok közül a kokain használata. Szerencsére csak kokaint használót kevesebbet találunk, többségük alkalmi jelleggel nyúl ehhez a szerhez. A nemeket tekintve: az ellátásban a fogyasztók egynegyede nő, a háromnegyede férfiak közül kerül ki. A látókörbe nem került használók között azonban valószínű, hogy ennél jóval kiegyensúlyozottabb az arány.

II.4.2. A kezelés helyi intézményei:

Zalaegerszegen a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Pszichiátriai Osztálya szakambulanciájaként 1990. óta működő drogambulancia (országosan időben a hetedikként szervezett ambulancia) foglalkozik a kábítószeres betegek ellátásával.

A drogambulancia betegforgalma 2010-től-2020-ig:

Betegforgalom alakulása 2010-től új kliensek vonatkozásában, illetve az év folyamán kezelésben részesült kliensek vonatkozásában is (az elterelést is tartalmazza):

év	Új kliens első alkalommal jelent meg/fő	Az év folyamán kezelésben részesült (elterlés is)/fő
2010	41	92
2011	62	125
2012	42	140
2013	60	153
2014	57	156
2015	47	163
2016	47	177
2017	60	197
2018	45	205
2019	60	243
2020	43	233

Az adatok alakulásából nyomon követhető, hogy a törvények változása befolyásolja a kezelést kérők számát. Ha szigorúbb büntetési tételekkel találkozunk nagyobb a rejtőzködés, a félelem a lebukástól és csökken az illegális szerek használata miatt segítséget kérők száma. Jó kezdeményezés az ún. „elterlés” intézményének bevezetése, amelyre 2003-tól van lehetőség. Bár vannak még e téren megoldandó problémák, pl. az időtartam differenciálása, a kliensek szükségleteihez jobban igazodó beavatkozási formák kialakítása, az elmúlt időszakban az elterelés lehetősége mégis sok fogyasztó számára lehetővé tette a büntetés elkerülését. Lényegesen nagyobb arányban jelennek meg a (hatóság útján) elterelést kérők, az önként jelentkezőknél. Sokan a büntetés elkerülése érdekében jelennek meg az ellátásában, ezért a motiváció a kábítószerelés abbahagyására még nem alakult ki, ez utóbbi körülmény pedig nehezíti, és alacsonyabb hatékonyságúvá teszi a kezelést.

II.4.3. Ellátási, kezelési formák:

Az ellátás formái: járóbeteg ellátás, fekvőbeteg ellátás, detoxikáció, új kezelési formák, állapotfelmérés, elterelés.

Járóbeteg ellátás: bár fordulhatnak valamennyi pszichiátriai, addiktológiai gondozóhoz a kábítószerelők, a kliensek többsége a zalaegerszegi drogambulanciára jár. Az eltereléshez szükséges állapotfelmérést is az ambulancia végzi.

Fekvőbetegek ellátása: Zalaegerszegen, ha valakinek kórházi kezelésre van szüksége, szinte várakozás nélkül veheti igénybe a Zala Megyei Szent Rafael Kórház Addiktológiai Osztályán a kezelést, de speciális drogos részleg itt nem működik.

A **detoxikálás** szintén várakozási idő nélkül megoldható. Hozzá kell tenni, hogy a kábítószerelés többségének elvonása nem feltétlenül igényel kórházi körülményeket.

Hosszú távú rehabilitációra helyben nincs lehetőség. A hatékonyan működő rehabilitációs otthonoknál várólista van.

A kezelés nehézsége abban rejlik, hogy a hosszú távú kapcsolattartás, ami végül is majd a viselkedésváltozást eredményezi, a jelen egészségügyi ellátó rendszerek működési körülményei és lehetőségei között nem megoldottak.

A **büntető eljárás alternatívájaként** kezelést kérők száma, a kezelést igazolással befejezők aránya: 2010-ben, 2017-ben és 2020-ban:

A	Büntető eljárás alternatívájaként kezeltek száma (fő)			Igazolást kapott adott tárgyévben (fő)		
	2010	2017	2020	2010	2017	2020
	53	127	117	46	58	61

drogambulancián a függőket ill. a kábítószer használatot érintő más ellátást igénybe vevőket kezelhetjük, ezért a táblázatban csak ebben a két formában ellátott kliensek száma szerepel!

Mivel az „elterelés” intézményét szabályozó rendelet az „alkalmi és a kísérletező” fogyasztókat nem minősíti betegnek, ezért a civil szervezetek - megfelelő szakmai feltételek teljesítése mellett - végezhetik az elterelés szolgáltatás megelőző-felvilágosító formáját. Zalaegerszegen a Kiút Drogellenes Alapítvány biztosít - a megyében egyébként egyedüli szolgáltatóként - ilyen típusú ellátást.

A szolgáltatásban részesülő kliensek számának alakulása 2017-ben (Kiút. adatok)2020

A Drogambulancián kezelésben részesült kábítószer fogyasztók számának alakulása 2018. évtől.

Év	kezelésben részesült kliensek / összes fő, eltereléssel együtt/		büntetőeljárás alternatívájaként kezeltek száma	
	férfi	nő	férfi	nő
2018	183	22	114	13
2019	212	31	135	15
2020	207	33	117	17
2021	218	38	144	24

Az ambulancia Zala megyéből és a környező megyékből is fogad klienseket. Az adatokban ők is szerepelnek.

A Drogambulancián kezelésben részesült kábítószer fogyasztók szerhasználata:

Kábítószer kategóriák:	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2021	2021
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
ÓPIÁT TÍPUS	3	0	3	0	2	0	2	0
KOKAIN TÍPUS	3	0	3	0	4	0	4	0
KANNABISZ	129	14	147	21	142	21	145	21
HALLUCINOGÉNEK	19	1	27	2	25	3	27	5
AMFETAMIN	18	4	21	6	22	6	27	9
NYUGTATÓ TÍPUS	0	1	1	1	2	2	1	2
POLITOXIKOMÁNIA	1	0	1	0	1	0	3	0
SZERVES OLDÓSZEREK	1	0	1	0	1	0	1	0
ALKOHOL	1	0	1	0	1	0	1	0
EGYÉB KÁBÍTÓSZER	8	2	7	1	7	1	7	1
ÖSSZESEN:	183	22	212	31	207	33	218	38

II.4.4. A stratégia hatása a helyi drogellátásra:

Jelentős változást az ellátás infrastrukturális feltételeiben a Zala Megyei Szent Rafael Kórház és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata által közösen finanszírozott Drogambulancia beindítása volt, az ágazati program keretén belül.

Az intézkedés azóta megfelelő körülményeket biztosít a betegek ellátására, szakmai rendezvények lebonyolítására. A drogambulancia felújítása hamarosan befejeződik.

Sajnos az ellátásban dolgozó szakemberek száma éppen csak megfelel az úgynevezett minimum feltételeknek. Mivel a drogproblémák hatékony kezelése is multidiszciplináris megközelítést igényelne, így szükség lenne, olyan megkereső, ártalomcsökkentő beavatkozási formák bevezetésére, amelyek a szerhasználat szempontjából veszélyeztetett csoportokat, ill. használati helyszíneket is elérhetnék. Ezek pedig nem tipikusan egészségügyi keret között működő segítő szolgáltatások, amelyek szervezésében kiemelendő szerepe lehet az önkormányzatnak. Ezt a kérdést a drogstratégia is hangsúlyosan kezelte, de városunkban ilyen típusú kezelési formák szervezésére ez ideig nem került sor.

II.4.5. Hosszú távú célok:

- Az addiktológiában dolgozó szakemberek számára vonzóvá kell tenni a várost, megnyerni a helyi ellátási feladathoz a szakterületen színvonalas, újszerű szolgáltatási formákat működtető szakembereket (önkormányzat támogatása is szükséges).
- A helyi drogstratégiában már jelzett korszerű ellátási formák szervezését támogatni kell: korszerű beavatkozási, gyógyítási lehetőségek bevezetése; félúti házak, nappali ellátások, foglalkoztatók, képzési, átképzési lehetőségekkel, családterápiák, konzultációs, segítői lehetőségekkel

II.4.6. Középtávú célok:

- A segítségbe bevont különböző szintű szolgáltatások önkormányzati támogatása, tanácsadó ill. konzultációs lehetőséget nyújtó szervezet feltételeinek biztosítása, ún. névtelen csoportok indításának felkarolása (a droghasználóknak részére NA Névtelen Drogfüggők = Narcotics Anonymous önszorgató csoport, illetve a viselkedési addikciókkal küszködőknek és hozzátartozóinak is).

II.4.7. Rövid távú célok:

- Olyan szemléleti keret, támogatási rendszer kialakítása, amely elősegíti a civil szervezetek

bevonását az egyre nagyobb létszámú kábítószer fogyasztók komplexebb ellátásába: Ilyen pl. alacsonyküszöbű szolgáltatások bevezetése (nem feltétele az ellátásoknak a TB kártya), anonim maradhat a segítséget kérő személy.

- Ártalomcsökkentő, segítő beavatkozások szervezése a veszélyeztetett csoportoknak, a veszélyes módon kábítószerzőknek. (pl. szórakozóhelyek, utcai megkeresés)

II.4.8. Partnerek:

Háziorvos

A háziorvosnak különösen kiemelt szerepe van, hiszen nem csak a fiatalt, hanem az egész családot ismeri. A másodlagos prevención belül, a szakrendelésre irányításban és más egészségügyi csatornákkal történő kapcsolattartásban tud konkrét feladatot ellátni.

Segítséget tud nyújtani szakmai továbbképzések tartásában, egészségnevelési programok szervezésében, tartásában, valamint a rizikócsoportok szűrésében.

Iskolaorvos:

Azokban az oktatási intézményekben az iskolaorvosi rendelés a drogkoordinátornak jelentős segítség. Az orvos rendszeresen végez különböző szűrővizsgálatokat, amelynek szempontjai természetesen kiegészülnek a drogfogyasztás tüneteivel is. Amennyiben az orvos úgy ítéli meg, hogy indokolt lenne a segítő odafordulás vagy a konkrét intervenció, akkor ebben az iskolai szociális munkás, drogügyi-koordinátor és az ifjúságvédelmi felelős segítségére számíthat. Természetesen a szakmai kapcsolat mélysége és rendszeressége biztosítja az orvos közbeavatkozási lehetőségét abban az esetben, amikor a pedagógus, illetve a védőnő jelzi a problémát és igényli a segítséget.

Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Népegészségügyi Osztály és Zalaegerszegi Alapellátási Egészségügyi Intézmény

Egészségfejlesztési, prevenciós munkát és - észlelt probléma esetén - jelzőrendszeri feladatok ellátását segíti szakmailag az iskolai védőnői hálózat működtetése révén az illetékességi területhez tartozó közoktatási intézményekben.

Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ

A *Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központban* található az anonim alkoholisták és játékszenvedéllyel küzdők csoportja. Tervezik a *drogfüggő fiatalok szülei* önsegítő csoportjának beindítását továbbá a *drogfüggő fiatalok testvéreinek* szervezett csoportfoglalkozások megtartását.

Az „Élő kapcsolat” - Óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység megvalósítása nevezetű pályázat keretében 2018. január elsejétől több prevenciós célú programot tartott az intézmény. A droghasználat mértékének csökkentése érdekében a „Dönthetsz!” elnevezésű prevenciós program is működött. A résztvevők megismertek a hozzászokás jellemzőivel. Megismerték a különféle szenvedélybetegségek közös jellemzőit

II.4.9. A partnerekkel kapcsolatban megfogalmazott célok:

·Alapellátásban dolgozó háziorvosok, házi gyermekorvosok megkeresése a hatékonyabb együttműködés érdekében.

A *Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központnál* működő anonim alkoholisták csoportja mellett a drogfüggő fiatalok szülei önsegítő csoportjának beindítása, valamint a drogfüggő fiatalok testvéreinek szervezett csoportfoglalkozások tartása.

Az iskolaorvosok, védőnők prevenciós munkájához szakmai és anyagi feltételek megteremtése, a korábbi évekhez hasonlóan szakmai képzések és KEF konferenciák szervezése.

II.4.10. Szolgálatszervezés:

A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások fejlesztése a kétévente aktualizált szociális **szolgáltatástervezési koncepcióban** foglaltak szerint - az ebben meghatározott célok és alapelvek mentén megfogalmazott feladatok alapján – tervszerűen történik.

Az **alapszolgáltatások** fejlesztése keretében az elmúlt időszakban megtörtént az eddig teljesen hiányzó pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátórendszerének kiépítése. 2006. évtől elérhetővé vált városunkban a *szenvedélybetegek közösségi ellátása, a közösségi pszichiátriai ellátás*, valamint megkezdte működését a *pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézménye*.

A szenvedélybetegek közösségi ellátását, valamint a közösségi pszichiátriai ellátást 2007. évtől a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezet végzi a városban.

A **program célja**: a pszichiátriai és szenvedélybetegek – Szolgáltatástervezésben meghatározott - ellátórendszerének kiépítése. Az ellátórendszer tervezett elemei: közösségi ellátás, nappali ellátás, átmeneti elhelyezést, valamint ápolást, gondozást nyújtó intézmény, melyből az első két szolgáltatási típus 2006. január 1-jétől bevezetésre került.

A 2010. évben elfogadott szociális szolgáltatástervezési koncepció továbbra is nagy hangsúlyt fektet a *szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek ellátórendszerének kiépítésére*.

Célcsoport: a város területén élő szenvedély- illetve pszichiátriai betegséggel küzdő személyek. A városban működő pszichiátriai osztály adatai alapján 300-400 pszichiátriai és szenvedélybeteg áll gondozás alatt, természetesen a segítségre szoruló pszichiátriai problémákkal küzdők, valamint a szenvedélybetegek száma ennél nagyságrenddel magasabb. A jól működő egészségügyi ellátásból kikerülve a rászorulóknak egy jelentős csoportja magára marad. Számukra szükséges - a közösségi gondozástól a tartós bentlakást lehetővé tevő ápolást, gondozást nyújtó intézményig - új szolgáltatási formákat létrehozni.

II.4.11. Tervezett intézkedés:

Egy teljesen új, önkormányzati fenntartásban működő integrált intézmény létrehozása, amelynek szolgáltatásai az *átmeneti elhelyezést nyújtó intézményt, valamint a pszichiátriai betegek otthonát* foglalják magukban.

A *pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthonában* az a pszichiátriai és szenvedélybeteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy lakókörnyezetében, illetve a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt. Az átmeneti otthon 10 férőhellyel kezdené meg működését.

A *szenvedélybetegek otthonában* annak a személynek az ápolását, gondozását végzik, aki szomatikus és mentális állapotát stabilizáló, illetve javító kezelést igényel, önálló életvitelre időlegesen nem képes.

Helyzetfelmérő kutatást kell végezni Zalaegerszeg város környékén a droghasználatról,

III. Kommunikáció

Cél: Az írott és elektronikus média teljes repertoárjának és az új típusú internetes megjelenési formáknak, közösségi oldalaknak a felhasználása a drogmentes életvitel népszerűsítése a kábítószeres elleni küzdelem érdekében.

Soha nem koncentráldott ekkora információs hatalom a média kezében és éppen ezért soha nem kínálhatott ilyen lehetőségeket a jó ügyek érdekében történő szemléletformálásban, mint napjainkban. A kitárult lehetőségek nagyobb felelősségvállalásra is köteleznek. Felértékelődött a szerepe éppen ezért a kábítószer-ellenes harc eszközeként mind a négy területen - közösség / együttműködés, kereslet csökkentése / prevenció, kínálat csökkentése, kezelés / rehabilitáció - az írott és elektronikus médiát előkelő helyre rangsorolja. Különösen a megelőző tevékenységet támogathatja eredményesen a média, amely jól felépített együttműködések és stratégiák révén a

prevenció leghatásosabb információs csatornájává válhat a közeli jövőben. Nagyon fontos tehát élni ezekkel a korszerű eszközökkel és igénybe venni minden lehetséges kommunikációs csatornát és technikát céljaink eléréséhez. A fentieket felismerve úgy tarjuk, hogy a kommunikációról szóló fejezetnek ezeket a lehetőségeket tükröznie kell.

III.1. A zalaegerszegi médiapiac legfontosabb tömegkommunikációs szereplői:

Zalaegerszeg médiapiaca jelenleg mind a nyomtatott, mind az elektronikus média, az internet szempontjából is több szereplővel rendelkezik. Többségük nem csupán a várost, hanem annak környékét, a megyét, sőt igény esetén az ország nyilvánosságát is ellátják információkkal, helyi hírekkel.

Nevesítve: Zalai Hírlap, ZalaEgerszeG Újság, Zalaegerszegi 7 Nap, Zalaegerszegi Televízió, Rádió 1, városi portál: www.zalaegerszeg.hu.

Az elmúlt években valamennyien felkarolták az egészséges életmódot, a biztonságért, a gyermekek és fiatalok védelméért, a drogmentes helyi társadalomért folytatott erőfeszítéseket.

Az írott sajtó, a rádió, valamint a Zalaegerszegi Televízió, mint a KEF média partnerek valamennyi rendezvényről, szakmai utakról, intézmény bemutatásokról, neves szaktekintélyek előadásairól tudósított, továbbá műsorai között helyet adott kerekasztal beszélgetéseknek és egyéb, a témát érintő, gondolatébresztő programoknak is. A stratégiák, rendezvények híryanagái pedig a városi portálon is megjelennek.

Tehát a média a maga eszközeivel ma is felelősen jelen van a probléma bemutatásában, a megoldások keresésében, azonban messze nincs kihasználva az együttműködési lehetőségek valamennyi aspektusa és eszköze. Közösen kell dolgozni a hatékonyság fokozásán, amelynek egyik első lépése, hogy a kommunikáció a jelen stratégiában - éppen a jövő információs kihívásaira tekintettel - ilyen fajsúlyosan megjelenítésre került.

III.1.1. Hosszú távú célok:

- Tanulni kell a kommunikációt. Kommunikációs tréningek szervezésével, PPT-s előadások készítésével segíteni kell a kommunikációs munkában résztvevő KEF tagokat!
- Tervezetten kell „közlemény-háborút” indítani, a problémák jelzésének, bemutatásának folyamatos ábrázolásával, a kommunikációs megjelenések állandósítása mellett.
- Átjárhatóságot kell biztosítani a szakterület országos médianyilvánosságához: szaklapokhoz, rádiós, televíziós műsorokhoz, internetes oldalakhoz.

III.1.2. Középtávú célok:

- Más KEF szervezetek kommunikációja a helyi kommunikációs technikák szempontjából is tanulságos lehet. Kezdeményezni kell tehát a kommunikációs ötletek, bevált konkrét kommunikációs stratégiák, eszközök, üzenetek cseréjét, esetleges közös megalkotását.
- KIR (adatszolgáltatási rendszer) kialakítása. Szükség van egy olyan kommunikációs információ bázisra, amelynek segítségével gyorsabb, az elvárt eredmény szempontjából szakmailag biztosabb kimenetelű döntések hozhatók. Egy számítógépes rendszer - elérhetőségi szintekkel és folyamatos feltöltéssel - nagyban segítheti a kábítószer-ellenes tevékenységet.
- Aktivizálni kell a fiatalságot, osztályfőnöki órák internetes összekapcsolásával, ahol a különböző iskolák osztályai moderátor segítségével egy adott témakörrel beszélgetnek szakemberek bevonásával.

III.1.3. Rövid távú célok:

- Helyi, regionális és országos sajtólista felállítását szorgalmazzuk, illetve a kapcsolatok kezdeményezését a listában szereplő médiumok képviselőivel.
- A KEF üléseire is célszerű meghívni a szakújságírókat, illetve a fontosabb eseményeket bemutató hírleveleket, sajtóközleményeket eljuttatni hozzájuk.
- Új eszközök keresésére kell törekedni! Ebben kiváló segítséget jelenthet az Ifjúsági Kerekasztal kezdeményezés, illetve az iskolák tanulóiból szervezett ifjúsági tagozat. Mindazon fiatalokat be kell vonni a munkába, akik egészségügyi, szociális, közszolgálati, kulturális és kommunikációs pályára készülnek. Motiváció lehet egy levél, amelyben a diák által megjelölt felsőoktatási intézmény felé jelzi a KEF az elvégzett munkát. A pedagógusok motiválása esetében érdekes lehet egy díj átadása évenként, amely kommunikáció szempontjából is hasznos esemény.
- A sajtóanyagok készítése mellett fontos szakmai cikkek írása, hírlevél szerkesztése, szakirodalom gyűjtése, kiajánlása, publikálása, fotóanyag, videó anyag gyűjtése, publikálása.

IV. Jövőkép

Az elmúlt közel két év tapasztalatai azt mutatják, hogy a fórum által végezhető kábítószerügyi egyeztető tevékenységet az egészségügyi veszélyhelyzet azonnal felülírhatja. A tagok elsődleges feladata a saját szervezetük feladatainak teljesítése, ami által – érthető okok miatt- a drogügyi együttműködés háttérbe szorulhat. Ezért a stratégiai elképzeléseket a koronavírus aktuális helyzetéhez kell igazítani. Erre megoldás a rugalmasan kezelt stratégiához és vírushelyzethez igazodó éves munkaterv. A jelen stratégia az aktuális helyzetet, intézményi tevékenységet, célokat együttesen mutatja be, kezeli és határozza meg a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum céljait. A vírushelyzethez alkalmazkodva törekedni kell a stratégiai célok megvalósítására a drogprobléma csökkentése érdekében.

A drogprobléma közösségi probléma: az egyén problémája közösségben alakul ki, ott manifesztálódik, terjed, majd a közösség lesz alkalmas az enyhítésére is.

A kábítószerügyi egyeztető fórumok fő feladata azon együttműködések és összefogások generálása, majd koordinálása, amelyek helyi viszonylatokban képesek hatékonyan működni és közösen fellépni a drogkérdés többirányú megoldása érdekében.